

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

ONDERZOEK BIJ

CAMPUS WYLDEMERK (HARICH)

School en opleiding: Wyldemerk
Plaats: Harich
BRIN:
Onderzoeksnummer:
Onderzoek uitgevoerd op: 24 maart 2009
Conceptrapport verzonden op: 12 juni 2009
Rapport vastgesteld te: Groningen
Rapport vastgesteld op: 17 juli 2009

Reproductie van het rapport zonder toestemming van de inspecties of de school/instelling vindt niet plaats anders dan in zijn volledige vorm.

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Jeugdzorg hebben op 24 maart 2009 een onderzoek uitgevoerd op Campus Wyldemerk te Harich, teneinde kennis te nemen van de kwaliteit van het onderwijs en de voorwaarden voor een veilig opvoedingsklimaat van de deelnemers.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende. Op 9 juli 2007 heeft de minister voor Jeugd en Gezin het projectplan van de Stichting Wyldemerk goedgekeurd en een beschikking afgegeven om de pilot uit te kunnen voeren voor de aanpak van 'onwillige jongeren'. De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft, in aansluiting op de beschikking van het ministerie van Jeugd en Gezin in september 2008 een beschikking afgegeven in het kader van de Experimentenwet Onderwijs om condities te realiseren om de jongeren voor onderwijsbekostiging in aanmerking te brengen en de pilot te plaatsen in het perspectief van de onderwijswet en -regelgeving. De pilot betreft naast het onderwijsaanbod een 24-uurs verblijf op de campus. Mede naar aanleiding van signalen die de Inspectie van het Onderwijs in de loop van 2008 hebben bereikt over mogelijke incidenten buiten de lestijden, heeft de Inspectie van het Onderwijs de Inspectie Jeugdzorg verzocht samen een onderzoek te doen bij de campus Wyldemerk. De Inspectie Jeugdzorg richt zich daarbij met name op het niet schoolse deel van het verblijf op de campus, toegespitst op de vraag of de veiligheid van de leerlingen buiten schooltijd wel voldoende gegarandeerd is. Teneinde de kwaliteit van zowel de zorg- als de onderwijscomponent te kunnen vaststellen, hebben beide inspecties een onderzoek uitgevoerd.

Onderzoeksverantwoording en -opzet:

De resultaten van het huidige onderzoek zijn gebaseerd op de volgende onderzoeksactiviteiten:

- analyse van door de campus ingezonden documenten;
- observaties van een deel van de onderwijscontext;
- gesprekken met directie, zorgcoördinator, leraren en leerlingen;
- dossieranalyse.

Toezichtkader

Het onderzoek is uitgevoerd met gebruikmaking van indicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2006 alsmede de normeringen die opgenomen zijn in de notitie beoordeling opbrengsten. Deze documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl. Het betreft hier met name indicatoren rond kwaliteitszorg, leerstofaanbod, en leerlingenzorg.

De Inspectie Jeugdzorg heeft indicatoren met betrekking tot voorwaarden voor een veilig opvoedingsklimaat toegevoegd, met expliciete aandacht voor bescherming van privacy en de persoonlijke levenssfeer en toezicht op de leerlingen. Dit gezamenlijke kader is als bijlage bij dit rapport opgenomen.

Opbouw rapport

Gezien het ontwikkelstadium waarin de campus zich bevindt en gezien het relatief gering aantal onderwijssituaties dat kon worden beoordeeld, spreken de inspecties geen oordeel uit over de kwaliteit van het onderwijs en/of het dagprogramma.

In hoofdstuk 2 staan allereerst de bevindingen van de inspecties rond de onderzochte onderwerpen uit het toetsingskader. De beschrijving van ieder onderwerp wordt afgesloten met een conclusie. Hoofdstuk 3 geeft het Toezichtarrangement van de Inspecties met Wyldemerk weer: de afspraken die op grond van de conclusies van de inspecties met de directie van Wyldemerk zijn gemaakt. Hoofdstuk 4 is de zienswijze van bestuur en directie van Wyldemerk op de bevindingen in het inspectierapport. In bijlage 1 is het waarderingskader van de onderwijsinspectie opgenomen. In een separate bijlage bij dit rapport staan de aanvullende prestatie-afspraken die met het bevoegd gemaakt zijn om een aantal tekortkomingen op de zeer korte termijn op te heffen (bijlage 2).

2. BEVINDINGEN EN CONCLUSIES

Dit hoofdstuk begint met een korte beschrijving van de ontwikkeling van de campus Wyldemerk, de context. Vervolgens geven de inspecties hun bevindingen en conclusies weer over de kwaliteitszorg, het leerstofaanbod, de bescherming van privacy en persoonlijke levenssfeer en leerlingenzorg, zorg en begeleiding, de betrokkenheid van opvoedings-verantwoordelijken bij de begeleiding en het toezicht op de leerlingen buiten de lessen.

Context

De campus Wyldemerk is een leef- en onderwijsinstelling voor jongeren van 15 tot 22 jaar. Het betreft jongeren die elders, in het reguliere onderwijs, om wat voor reden dan ook zijn vastgelopen. De deelnemers wonen zeven dagen per week op de campus en volgen onderwijs op vmbo-, havo-, vwo-, of mbo-niveau. Zij staan ingeschreven bij het Marne College (voortgezet onderwijs) of Friesland College (middelbaar beroepsonderwijs).

Leerlingen/jongeren worden vooral aangemeld door ouders, scholen, leerplichtambtenaren, bureaus Jeugdzorg en regelmatig ook vanuit een crisisopvang. Na het verzamelen van intakegegevens (navraag doen bij opvoeders, school, opvragen eventueel aanwezige diagnostiek, motivatiebrief jongere) wordt een intakegesprek op het campusterrein met jongere en plaatser gepland. Dit wordt uitgevoerd door het hoofd Kennis en Transfer Centrum (KTC) en de (adjunct-) directeur. Gekeken wordt of de jongere past binnen de populatie die op dat moment in huis is en of het personeel de problematiek aan kan.

Er zijn wel eens leerlingen geweigerd, bijvoorbeeld bij ontkenning van de problematiek door de leerling zelf, te hoge of te lage leeftijd of bij een te laag IQ. Bij twijfel over toelaatbaarheid wordt een enkele keer een proefperiode afgesproken. De campus beschikt over een vastgestelde intake procedure. Een beleidsmatige afbakening van de doelgroep en werkwijze is echter nog niet vastgelegd.

Al snel nadat in het voorjaar van 2008 met de campus werd gestart, bleek dat een aantal factoren leidde tot een complexe situatie. In de eerste plaats moest worden vastgesteld dat het leven en leren met de jongeren werd gekenmerkt door een veel ingewikkelder problematiek dan door de initiatiefnemers van de campus werd vermoed. Bij veruit de meeste deelnemers is sprake van hardnekkig schoolverzuim, gecombineerd met belemmeringen in de sociaal-emotionele en gedrags sfeer. Deze vaststelling ging tevens gepaard met het besef dat de ingewikkelde doelgroep deels om een andere aanpak vroeg dan die waarvoor in het oorspronkelijke concept was gekozen. Daaruit volgde als vanzelf de conclusie dat voor een succesvolle benadering ook een andere samenstelling van het team noodzakelijk was. Er was behoefte aan bredere expertise. In de eerste fase van het project, waarin de nadruk sterk op de onderwijscomponent lag, bestond het team voornamelijk uit onderwijsgevendenden. Naast dit alles bleek ook een soepele samenwerking met de deelnemende onderwijsinstellingen niet vanzelfsprekend.

Vanwege de hiervoor geschetste problematiek is de start van de campus moeizaam verlopen. Dit had onder meer tot gevolg dat deelnemende jongeren pas na lange tijd daadwerkelijk konden beginnen met hun opleiding op de campus. Ook leidde de situatie tot grote problemen binnen het team en tot aanzienlijke onvrede bij de jongeren. Op indringende wijze hiermee geconfronteerd, heeft het bevoegd gezag van Wyldemerk ingegrepen in de samenstelling van het team en van de directie. Per 1 december 2008 is een nieuwe directeur aangetreden. Deze heeft zich sinds die tijd bezig gehouden met enerzijds het herstel van wat verkeerd gegaan was en anderzijds met de opbouw van de campus, rekening houdend met de uit de moeizame start getrokken conclusies.

De continuïteit van de campus Wyldemerk staat op dit moment onder druk door een traag verlopen en lagere instroom van jongeren dan verwacht. Ook valt de bekostiging lager uit dan door het bevoegd gezag was voorzien en begroot. Daarnaast is de bekostigingssystematiek voor

instromende leerlingen (teldatum kwestie), volgens de directie, mede debet aan de financieel kwetsbare positie van de campus. Met de ministeries van Jeugd en Gezin en OCW vindt overleg plaats om oplossingen te zoeken voor de gerezen financiële problemen.

Kwaliteitszorg

De campus beschikt niet over documenten waarin de kwaliteit van het onderwijs wordt beschreven. Ook zijn er nog geen evaluatieverslagen over de kwaliteit van onderwijs en opbrengsten. Evaluatie geschiedt daarmee niet systematisch. Wekelijks hebben medewerkers van de campus contact met ouders en is er een spreekuur voor ouders. Enquêtes onder personeel, leerlingen of ouders om zicht te krijgen op de gerealiseerde kwaliteit, worden niet door de campus afgenomen. Ook ontbreekt het de instelling aan een planmatige aanpak van verbeteractiviteiten en aan heldere borgingsafspraken. De campus beschikt evenmin over een schriftelijk vastgesteld veiligheidsbeleid. Hierdoor is medewerkers bijvoorbeeld niet duidelijk of en wanneer er sprake is van calamiteiten en/of incidenten.

Gezien de bijzondere en problematische aanvang van campus Wyldemerk is het te begrijpen dat men aan het opzetten van een cyclisch en integraal systeem van kwaliteitszorg niet toegekomen is. Op den duur wreekt zich echter het ontbreken van een dergelijk systeem, omdat onvoldoende kan worden vastgesteld wat de kwaliteit van het onderwijs is en omdat de nodige kwaliteitsverbetering onvoldoende planmatig wordt aangepakt.

Gezien de kwetsbare situatie van de instelling en de grote problemen die het hoofd moeten worden geboden, achten de inspecties het de taak van de directie om op korte termijn te komen tot een meer planmatige en cyclische wijze van het waarborgen en ontwikkelen van de kwaliteit van het onderwijs op de campus. In hoofdstuk drie van dit rapport staan de afspraken die de inspecties met de campus gemaakt hebben om te komen tot een meer systematische zorg voor kwaliteit.

Leerstofaanbod

Na de nodige inspanningen is de instelling erin geslaagd voor de vo-leerlingen programma's van toetsing en afsluiting (PTA) te verwerven bij de aan de campus deelnemende instelling voor voortgezet onderwijs. De samenwerking op het niveau van de bevoegde gezagen van de deelnemende onderwijsinstellingen komt echter nog niet voldoende tot uitdrukking op het operationele niveau, waardoor de campus onevenredig veel energie moet besteden aan het verwerven van alles wat nodig is voor een volwaardig aanbod voor alle leerlingen. Er is daardoor tevens te weinig duidelijkheid over de wijze waarop een doorgaande lijn voor de leerlingen wordt gerealiseerd. Hetzelfde geldt voor de samenhang in het aanbod tussen verschillende vakken en tussen verschillende leerjaren.

Een neveneffect van de onduidelijkheid rond het leerstofaanbod is het voor een aantal vakken ontbreken van kwalitatief voldoende toetsen. Het is daarom belangrijk dat directie en team voor alle leerlingen (wier uitgangspunten zeer verschillend zijn) een passend persoonlijk leertraject formuleren (vertaald in een persoonlijk ontwikkelplan), inclusief een toetssystematiek die het mogelijk maakt de vorderingen van leerlingen adequaat te volgen. Afspraken over verbetering van het aanbod staan vermeld in hoofdstuk drie van dit rapport.

Bescherming privacy en persoonlijke levenssfeer

Beleid op gebied van privacy ontbreekt. Gedragsregels worden genoemd bij de intake, maar staan niet beschreven in beleid, het individuele begeleidingsplan van de leerling of huisregels. De kamers van leerlingen kunnen op slot. Meestal delen zij een kamer. In een overleg met de gezinshuisouder stellen bewoners van een huisje gezamenlijk vast welke regels, bijvoorbeeld wat betreft bezoek van andere leerlingen, leidend zijn. De frequentie van dit overleg zou eens per week moeten zijn, maar dat wordt lang niet altijd gehaald. Gemaakte afspraken zouden door de gezinshuisouder worden vastgelegd, maar waren tijdens de interviews niet in te zien.

Uit de interviews bleek dat seksuele omgang tussen jongeren onderling een item is. Beleid of richtlijnen ontbreken echter. De leerlingen weten ook niet of ze hun dossier mogen inzien. Beleid daaromtrent ontbreekt. Wyldemerk maakt geen gebruik van een onafhankelijk vertrouwenspersoon. Ook is er geen klachtenprocedure.

Voor de Inspectie Jeugdzorg zijn de bescherming van de privacy en persoonlijke levenssfeer belangrijke voorwaarden voor een veilig opvoedingsklimaat. Afspraken over het voorzien in klachtrecht, gedragsregels en privacy staan vermeld in hoofdstuk drie van dit rapport. Gezien het gegeven dat jongeren kamers delen en seksuele omgang een item is, vindt de Inspectie Jeugdzorg het ook noodzakelijk dat dit onderwerp bespreekbaar wordt gemaakt en vertaald wordt in richtlijnen voor medewerkers en jongeren.

Zorg en begeleiding

De leerlingenzorg en begeleiding op campus Wyldemerk staan nog in de kinderschoenen. Er zijn weinig regels vastgelegd. Wel heeft iedere jongere een coach met wie hij of zij eenmaal per week een voortgangs- of reflectiegesprek heeft. Tijdens het intakegesprek worden de gedragsregels (do's and don'ts) van het huis genoemd. Bij een zichtbare overtreding wordt de jongere aangesproken op gedrag, wordt ruimte geboden voor "herstel". Bij herhaaldelijk "in de fout gaan" (blowen, weigeren programma te volgen, niet leerbaar opstellen), wordt de jongere weggestuurd en kan een gesprek over herplaatsing volgen.

Voor de zorg en begeleiding van leerlingen (in onderwijskundige zin) zijn de positie en structuur (met procedures en verantwoordelijkheden) nog niet vastgelegd in een zorgplan. Ook zijn niet van alle leerlingen de onderwijs-zorgdossiers volledig en actueel. In dit verband stelt de Inspectie van het Onderwijs vast dat niet voor alle (LGF-) geïndiceerde leerlingen een handelingsplan aanwezig is. De aanwezige dossiers zijn meer op diagnostiek dan op een handelingsgerichte aanpak van leerachterstanden gericht. Het binnen het onderwijs werken met handelingsplannen voor cognitieve achterstanden is daardoor nog geen gemeengoed. Het onderdeel "persoonlijke groei" krijgt weliswaar regelmatige aandacht in coachings- en groepsgesprekken (equipprogramma), maar concrete doelen en evaluaties daarvan komen in de dossiers ook voor dit onderdeel niet consequent tot uitdrukking.

Om zijn onderwijsambities met leerlingen te kunnen waarmaken en borgen is het daarnaast noodzakelijk dat de campus beschikt over een samenhangend systeem van (genormeerde) instrumenten en procedures, waarmee zij de ontwikkeling van de leerlingen op vaste tijden in kaart brengt. Dit is nu niet het geval.

Betrokkenheid opvoedingsverantwoordelijken bij de begeleiding

Opvoedingsverantwoordelijken (ouders/bureau jeugdzorg) zijn aanwezig bij de intake en worden na plaatsing eens per week en na verlof gebeld door de individuele coach. De opvoedingsverantwoordelijke wordt geacht bij de momenten van trajectbepaling (na de introductieperiode) en bij een tussentijds prestatiemoment van de leerling aanwezig te zijn. Dit is af te leiden uit het schema van het begeleidingstraject. Om ouders te informeren en feedback van hen te ontvangen over de werkwijze van Wyldemerk worden ouderbijeenkomsten georganiseerd, gekoppeld aan terugkeermomenten van de leerlingen. In het beleid of dossiers is niet te lezen in hoeverre van ouders/plaatsers, met uitzondering van een financiële bijdrage, een inspanningsverplichting wordt verwacht.

Toezicht op de leerlingen buiten de lessen

Geconstateerd is dat niet in alle huisjes waar de leerlingen wonen een huisouder woonachtig is. De bekeken kamers van leerlingen zagen er ordentelijk uit en worden eens per week in aanwezigheid van de leerling door medewerkers gecontroleerd op netheid. Wel viel op dat in een kamer de bedden van twee mannelijke leerlingen tegen elkaar geplaatst waren. In de

gedragscode en huisregels zijn geen aanwijzingen omtrent de kamerindelingen aangetroffen. Toezicht op leerlingen vindt verder plaats middels een dagelijkse wekronde op de slaapkamers, een dag- en avondcoördinator die de dagschema's van leerlingen coördineert en controleert en die eventueel toestemming geeft voor het verlaten van het terrein en een nachtwaker (ter bescherming van orde op terrein en tegen gevaren van buitenaf). Er wordt een groot beroep gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van de leerlingen.

Het toezicht op de leerlingen buiten de lessen is minimaal geregeld. Gezien het gegeven dat het hier jongeren met problemen in de sociaal-emotionele en gedragssfeer betreft, ziet de Inspectie Jeugdzorg hierin een risico voor het bieden van een veilig opvoedingsklimaat aan de jongeren. Om dit risico te verkleinen is het van belang dat Wyldemerk op korte termijn een veiligheidsbeleid ontwikkelt. In het toezichtarrangement zijn hierover afspraken gemaakt.

3. TOEZICHTARRANGEMENT

Met campus Wyldemerk is afgesproken dat de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Jeugdzorg vóór 1 oktober de volgende documenten ontvangen:

- Een uitgewerkt en cyclisch systeem van kwaliteitszorg waarin aandacht is voor de volgende indicatoren:
 - De campus evalueert systematisch de kwaliteit van het leren en onderwijzen;
 - De campus evalueert systematisch de kwaliteit van de opbrengsten;
 - De campus werkt planmatig aan verbeteractiviteiten;
 - De campus waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten;
 - De campus waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.
- Een uitgewerkt veiligheidsbeleid waarin:
 - aangegeven wordt hoe met name intern de veiligheid in de units wordt gewaarborgd;
 - expliciet wordt aangegeven wat verstaan wordt onder calamiteiten en/of incidenten, alsmede op welke wijze moet worden omgegaan met incidenten/calamiteiten;
 - vermeld is op welke wijze de afhandeling van calamiteiten/incidenten is geborgd;
 - gedragsregels en omgangsvormen zijn vastgelegd, alsmede afspraken over het omgaan met ongewenste omgangsvormen;
 - de bescherming van informatie over de jongere, van diens eigendommen en de persoonlijke levenssfeer is vastgelegd (privacyreglement);
 - Inzage in documenten en klachtrecht is geregeld.
- Een beschrijving en vastlegging van het leerstofaanbod, rekening houdend met de bijzondere situatie waarbij voor iedere leerling een eigen curriculum wordt opgesteld. Aandacht dient in deze beschrijving te worden besteed aan de volgende indicatoren:
 - Het leerstofaanbod in de bovenbouw is dekkend voor de examenprogramma's;
 - Het leerstofaanbod in de verschillende leerjaren sluit op elkaar aan;
 - Het leerstofaanbod in de verschillende vakken vertoont samenhang;
 - Het leerstofaanbod maakt afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen;
 - De instelling heeft een aanbod gericht op bevordering van sociale integratie en burgerschap, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.
- Een document waarin de leerlingenzorg wordt beschreven en vastgelegd. In dit zorgplan dient tenminste aandacht te worden besteed aan de volgende indicatoren:
 - De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen;
 - De campus gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen;
 - Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de campus de aard van de zorg die de gesignaleerde leerlingen nodig hebben;
 - De campus voert de zorg planmatig uit;
 - De campus zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau zijn eigen kerntaak overschrijden.

De in te zenden documenten zullen door de respectieve inspecties worden beoordeeld en in november 2009 zal een vervolgonderzoek plaatsvinden naar de mate waarin de plannen zijn

geoperationaliseerd. Tevens zal tijdens dit vervolgonderzoek nadere aandacht worden besteed aan de kwaliteit van het onderwijs op campus Wyldemerk. Hierbij zullen, indien nodig, ook avondprogramma's en lessen op de deelnemende instellingen voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs waar leerlingen van de campus aan deelnemen, worden meegenomen.

Met dit rapport ontvangt de instelling een ruimere omschrijving van de bovengenoemde indicatoren uit het waarderingskader voortgezet onderwijs en het kader van de Inspectie Jeugdzorg.

Gelijktijdig met het conceptrapport ontving het bevoegd gezag van de campus Wyldemerk als bijlage een aantal prestatie-afspraken ter verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en vergroting van de veiligheid op de campus. Deze prestatie-afspraken dienden op 8 juli 2009 te zijn nagekomen. De inspecties stellen vast dat de afspraken op die datum ten dele waren nagekomen, met name op het gebied van de veiligheid. Op 16 juli 2009 ontvingen de inspecties een plan van aanpak waarin het bevoegd gezag aangeeft op welke wijze de overige afspraken zullen worden nagekomen. Afsproken is dat de met dit plan te realiseren verbeteringen voor 1 oktober 2009 tot stand zijn gekomen.

4. ZIENSWIJZE BEVOEGD GEZAG

Aanleiding tot het inspectiebezoek

Het bevoegd gezag van de Campus Wyldemerk is niet voorafgaand aan het onderzoek van de inspecties door de inspectie(s) of ministerie(s) geïnformeerd over signalen die een onderzoek van de inspecties rechtvaardigen en waarnaar verwezen wordt in de paragraaf "Aanleiding". De contacten van de inspecties liepen in dit stadium via de directie van de campus.

De status van campus Wyldemerk

Het rapport constateert: "De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft, in aansluiting op de beschikking van het ministerie van Jeugd en Gezin in september 2008 een beschikking afgegeven in het kader van de Experimentenwet Onderwijs om condities te realiseren om de jongeren voor onderwijsbekostiging in aanmerking te brengen en de pilot te plaatsen in het perspectief van de onderwijswet en – regelgeving." Het bevoegd gezag merkt hierbij op, dat de beschikking betrekking heeft op jongeren die voortgezet onderwijs volgen en als zodanig staan ingeschreven op het Marne College; bevoegd gezag CVO. Jongeren die middelbaar beroepsonderwijs volgen, vallen niet onder de werking van de EWO; zij staan ingeschreven op het Friesland College. Bestuur en directie constateren dat de huidige beschikking niet heeft kunnen voorkomen, dat de continuïteit van de pilot ernstig in gevaar is.

Toezichtkader inspecties

Met het bevoegd gezag van de campus Wyldemerk zijn geen afspraken gemaakt over een te hanteren toezichtkader. De beschikking EWO stelt slechts dat de toezichtbepalingen uit de WVO van kracht zijn.

Doelgroep Wyldemerk

Het bevoegd gezag en de directie van Wyldemerk hebben in het projectplan (januari 2007) de doelgroep van de campus Wyldemerk als volgt omschreven:

- Het gaat om jongeren die in onderwijstrajecten met een dagprogramma uitgevallen zijn of dreigen uit te vallen en daardoor geen diploma zullen halen (lwoo, vmbo, havo, vwo, mbo);
- Het gaat om jongeren die sociaal-emotioneel in hun bestaande relatienetwerken vastgelopen zijn en de kracht en vaardigheden ontberen om hier op een goede manier uit te komen;
- Het gaat om jongeren die gemotiveerd zijn om hun leven en opleiding weer op de rails te zetten en een diploma willen halen;
- Het gaat om jongeren die zich vrijwillig onderwerpen aan de eisen die het leven en leren in de gemeenschap van Wyldemerk zal stellen;
- Het gaat om jongeren die afkomstig zijn uit heel Nederland;
- Het gaat om jongeren die qua persoonlijkheid en achtergrond goed in de gemeenschap passen;
- Het gaat om jongeren die tussen de 15 en 19 jaar zijn als ze naar Wyldemerk komen en nadrukkelijk de ambitie hebben voor hun 23e een diploma te halen.

Leef- en leerplaats Wyldemerk heeft evenveel plekken voor meisjes als voor jongens en streeft een evenwichtige mix na, gelet op de verscheidenheid in problematiek van de jongeren. Aandacht zal hierbij zijn voor achtergrondkenmerken als herkomst, intelligentie niveau en aard van de sociaal emotionele problematiek."

Bestuur en directie beschouwen het als hun opdracht om in het kader van de pilot de beleidsmatige afbakening van de doelgroep nader te definiëren.

Samenwerking onderwijs

Samenwerken met het Friesland College en het Marne College kost veel tijd en energie. Zeker de wijze waarop voortgezet onderwijs functioneert: het onderwijs is "jaarprogramma" bepaald en

biedt weinig ruimte voor een “EVC – achtige benadering”, die eigenlijk gewenst is. De aard van de Wyldemerk jongeren (herkomst, voorgeschiedenis en balans tussen leren en ontwikkelen) betekenen dat extra inspanningen dienen te worden verricht door de Wyldemerk staf. Het spreekt voor zich dat met de deelnemende onderwijsinstellingen permanent gezocht wordt naar effectieve en efficiënte vormen van samenwerking, maar de constatering is ook dat het niet vanzelfsprekend is en vanzelf gaat.

Kwaliteitszorg

Bestuur en directie zijn zich terdege bewust van de noodzaak tot inrichting van systematische aandacht voor kwaliteitszorg. De huidige situatie behoeft beslist verbetering. Terecht constateert de inspectie dat de leiding geen schriftelijke enquêtes hanteert. Ook ontbreekt het de instelling aan een planmatige aanpak van verbeteractiviteiten en aan heldere borgingafspraken. De campus beschikt evenmin over een schriftelijk vastgesteld veiligheidsbeleid. Bestuur en directie wijzen er wel op, dat een veiligheidsprotocol zoals toegepast bij Jeugdhulp Friesland wordt (is) geïmplementeerd. Overigens is de kwestie kwaliteitszorg een meervoudige verantwoordelijkheid van Wyldemerk en de beide onderwijsorganisaties Friesland College en Marne College, gezien de contractuele relatie over het uitbestede onderwijs.

Seksualiteit en “onoorbaar” gedrag

Het beleid van bestuur en directie is helder: seksueel contact tussen jongeren is niet toegestaan. Daarnaast constateert de inspectie dat Wyldemerk geen gebruik maakt van een onafhankelijk vertrouwenspersoon, wel is een teamlid benoemd tot vertrouwenspersoon en is de klachtenregeling van het Marne College van kracht. Bij een zichtbare overtreding wordt de jongere aangesproken, wordt ruimte geboden voor “herstel”. Bij herhaaldelijk “in de fout gaan” (blowen, weigeren programma te volgen, niet leerbaar opstellen, enz.) wordt de jongere weggestuurd en kan een gesprek over herplaatsing volgen.

Toezicht op de leerlingen buiten de lessen

Inspectie jeugdzorg stelt in het rapport van bevindingen dat het toezicht buiten de lessen minimaal is geregeld. Bestuur en directie zijn het apert oneens met deze kwalificatie. Het toezicht is functioneel geregeld, conform het Wyldemerk concept voor leven en leren. Inspectie Jeugdzorg heeft geconstateerd bij haar rondgang over de campus dat in een units voor de studenten twee bedden naast elkaar waren gezet. Studenten kennen de regels en afspraken betreffende kamerindeling en kamergebruik. Op de door de inspectie geconstateerde misstand is direct gereageerd door leden van de Wyldemerk staf met herindeling van de kamer zoals bepaald.

Bescherming privacy en persoonlijke levenssfeer

De inspectie jeugdzorg constateert dat Wyldemerk geen beleid heeft op het “gebied van de privacy”. Bestuur en directie hanteren echter strikte regels op het gebied van de privacy en persoonlijke levenssfeer van jongeren. De inspectie heeft gelijk als zij met deze constatering de noodzaak willen onderstrepen van een vastgesteld protocol “privacy en persoonlijke levenssfeer”. Het Bestuur heeft met de directie afgesproken dat dit protocol bij de aanvang van het nieuwe cursusjaar gereed zal zijn.

Onderwijs en onderwijsambities

Om de onderwijsambities met jongeren te kunnen waarmaken en borgen is het noodzakelijk, vindt de inspectie, dat de campus beschikt over een samenhangend systeem van (genormeerde) instrumenten en procedures, waarmee zij de ontwikkeling van de leerlingen op vaste tijden in kaart brengt. Directie en staf hebben dat als volgt georganiseerd: na een korte introductieperiode bereidt de student samen met zijn coach een BELEIDSPRESENTATIE voor. Hierin wordt vastgesteld welk opleidingstraject hij/zij zal gaan volgen en de ontwikkellijnen in het kader van de persoonlijke groei. Deze presentatie vindt plaats in het bijzijn van ouders/verzorgers, de coach en

de mentor. Per 4 à 5 weken vindt er een KOERSPRESENTATIE plaats. Hiermee levert de student bewijsmateriaal voor zijn/haar ontwikkeling. Aan de hand van het gesprek over de koerspresentatie vindt er eventueel bijstelling van de doelen plaats. Bij instroom in het extern onderwijs vindt er een STARTPRESENTATIE plaats. Al deze presentaties gaan volgens de STARR -methode.

Het rapport van bevindingen als geheel

Bevoegd gezag en directie van Campus Wyldemerk vatten het rapport van bevindingen op als een ondersteuning van hun eigen observaties en bevindingen: het onderwijs (en het leven en leren op de campus) is in ontwikkeling. Gezien deze ontwikkeling zien bevoegd gezag en directie op dit moment geen reden om “de noodklok te luiden” en de aanvraag voor aanvullende subsidie af te wijzen. Wat bestuur en directie betreft wordt de pilot afgerond in een ruimer tijds kader.

BIJLAGE 1 BIJ RAPPORT VAN BEVINDINGEN WYLDEMERK

Inspectietoezicht op scholen voor Voortgezet Onderwijs in 2008

Waarderingskader VO 2006; aangepaste versie 17 juli 2008.
(kwaliteitsaspecten en indicatoren; de kernindicatoren zijn cursief weergegeven; de normindicatoren zijn aangegeven met een *)

1 Kwaliteitszorg

De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs

- 1.1 De school heeft inzicht in de kenmerken van de leerlingenpopulatie.
- 1.2 De kwaliteitszorg is verbonden met de visie op leren en onderwijzen zoals geformuleerd in het schoolplan.
- 1.3 De school evalueert systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten.
- 1.4 De school evalueert systematisch de kwaliteit van het leren en onderwijzen .
- 1.5 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.
- 1.6 De school borgt de kwaliteit van leren en onderwijzen.
- 1.7 De school waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.
- 1.8 De school rapporteert inzichtelijk over de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs aan belanghebbenden.
- 1.9 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.
- 1.10 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van sociale integratie en actief burgerschap, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.

2 Voorwaarden voor kwaliteitszorg

De voorwaarden voor zorg voor kwaliteit zijn aanwezig

- 2.1 De school heeft inzicht in de sterke en zwakke punten van de eigen organisatie.
- 2.2 De schoolleiding stuurt de kwaliteitszorg aan.
- 2.3 De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.
- 2.4 Bij de zorg voor kwaliteit zijn personeel, directie, leerlingen, ouders/verzorgers en bestuur betrokken.

3 Leerstofaanbod

Het leerstofaanbod is gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt.

- 3.1 ** Het leerstofaanbod in de onderbouw voldoet aan de wettelijke vereisten.*
- 3.2 ** Het leerstofaanbod in de bovenbouw is dekkend voor de examenprogramma's.*
- 3.3 In het aanbod wordt een relatie gelegd met belangrijke maatschappelijke en actuele thema's.
- 3.4 Het leerstofaanbod is afgestemd op de beroepspraktijk van de betreffende sector.
- 3.5 *Het leerstofaanbod in de verschillende leerjaren sluit op elkaar aan.*
- 3.6 *Het leerstofaanbod in de verschillende vakken vertoont samenhang.*
- 3.7 *Het leerstofaanbod maakt afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.*

- 3.8 * *De school met een substantieel percentage taalzwakke leerlingen heeft bij alle vakken een leerstofaanbod dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.*
- 3.9 De school heeft een aanbod gericht op bevordering van sociale integratie en burgerschap, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.

4 Tijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

- 4.1 *De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten.*
- 4.2 De structurele lesuitval is minimaal.
- 4.3 *De uitval van geplande onderwijsactiviteiten blijft beperkt.*
- 4.4 *Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.*
- 4.5 *De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.*
- 4.6 De school varieert de hoeveelheid tijd voor leren en onderwijzen, afhankelijk van de onderwijsbehoeften van leerlingen.

5 Pedagogisch handelen

Het pedagogisch handelen van de leraren leidt tot een veilige en ondersteunende leeromgeving.

- 5.1 *De leraren bevorderen het zelfvertrouwen van leerlingen*
- 5.2 De leraren tonen in gedrag en taalgebruik voor alle leerlingen respect.
- 5.3 ** De leraren zorgen er voor dat leerlingen op een respectvolle wijze met elkaar en met leraren omgaan.*
- 5.4 De leerlingen worden aangesproken en gestimuleerd door het pedagogisch handelen van de leraar.
- 5.5 ** De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.*

6 Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren ondersteunt het leren van de leerlingen.

- 6.1 De leraren geven de leerlingen zicht op doel, nut en samenhang van de lesactiviteiten.
- 6.2 ** De leraren leggen duidelijk uit.*
- 6.3 De leraren gaan na of de leerlingen de uitleg en/of de opdrachten begrijpen.
- 6.4 De leerlingen leren in een betekenisvolle context.
- 6.5 *De leraren stimuleren de leerlingen tot denken.*
- 6.6 De leraren geven de leerlingen inhoudelijke feedback.
- 6.7 De leraren geven de leerlingen inzicht in hun leerproces.
- 6.8 De leraren bewerkstelligen dat de leerlingen bij de onderwijsactiviteiten betrokken zijn.
- 6.9 *De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.*
- 6.10 De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.
- 6.11 Het taalgebruik van de leraar past bij de taalbehoefte van de leerlingen.

7 Actieve en zelfstandige rol leerlingen

De leerlingen spelen een actieve en zelfstandige rol binnen de onderwijsactiviteiten.

- 7.1 ** De leerlingen krijgen te maken met activerende werkvormen.*
- 7.2 De leerlingen reflecteren op hun eigen leerproces.
- 7.3 *De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.*

7.4 De leerlingen werken op een doelmatige wijze samen.

De school biedt leerlingen, ouders en personeelsleden een respectvolle en veilige omgeving.

- 8.1 De leerlingen zijn betrokken bij de school.
- 8.2 Het personeel is betrokken bij de school.
- 8.3 *De ouders zijn betrokken bij de school, door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.*
- 8.4 Leerlingen, personeel en ouders/verzorgers ervaren de schoolleiding als ondersteunend en stimulerend voor de sfeer op school.
- 8.5 ** De school heeft inzicht in de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen en personeel én in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op school voordoen.*
- 8.6 *De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.*
- 8.7 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.

9 Begeleiding

De begeleiding is erop gericht dat de leerlingen zich naar hun mogelijkheden te laten ontwikkelen.

- 9.1 ** De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.*
- 9.2 ** De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.*
- 9.3 De school gebruikt de informatie van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen bij de begeleiding van de leerlingen.
- 9.4 De school begeleidt de leerlingen en de ouders/verzorgers bij de keuzes tijdens de schoolloopbaan.
- 9.5 De school begeleidt de leerlingen en de ouders/verzorgers bij de keuze van vervolgonderwijs/ arbeidsmarkt.
- 9.6 De leraren, het decanaat en het mentoraat werken samen in de begeleiding van leerlingen.

10 Passende Zorg

De leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften krijgen passende zorg.

- 10.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.
- 10.2 *Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg die de gesignaleerde leerlingen nodig hebben.*
- 10.3 ** De school voert de zorg planmatig uit.*
- 10.4 De school gaat de effecten van de zorg na.
- 10.5 De leraren en de zorgfunctionarissen werken effectief samen.
- 10.6 De school betreft de ouders/verzorgers van leerlingen bij de zorg voor hun kind.
- 10.7 *De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.*

11 Opbrengsten

De leerlingen behalen resultaten naar hun mogelijkheden

- 11.1 ** De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.*

- 11.2 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding vmbo-b.
- 11.3 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding vmbo-k.
- 11.4 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding vmbo-g/t.
- 11.5 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding havo.
- 11.6 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding vwo.
- 11.7 De leerlingen in het praktijkonderwijs ontwikkelen zich volgens een individuele leerroute.
- 11.8 * De leerlingen van de opleiding vmbo-b behalen voor hun centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.
- 11.9 * De leerlingen van de opleiding vmbo-k behalen voor hun centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.
- 11.10 * De leerlingen van de opleiding vmbo-g/t behalen voor hun centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.
- 11.11 * De leerlingen van de opleiding havo behalen voor hun centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.
- 11.12 * De leerlingen van de opleiding vwo behalen voor hun centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.
- 11.13 De leerlingen functioneren naar verwachting in de vervolgopleiding of het werkveld.
- 11.14 De leerlingen van het praktijkonderwijs functioneren naar verwachting in de vervolgopleiding of het werkveld.
- 11.15 De vaardigheden van de leerlingen liggen op het niveau dat mag worden verwacht.
- 11.16 * Bij de opleiding vmbo-b zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.
- 11.17 * Bij de opleiding vmbo-k zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.
- 11.18 * Bij de opleiding vmbo-g/t zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.
- 11.19 * Bij de opleiding havo zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.
- 11.20 * Bij de opleiding vwo zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.

BIJLAGE 2 BIJ RAPPORT VAN BEVINDINGEN WYLDEMERK

PRESTATIE-AFSPRAKEN

De Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Jeugdzorg maken met het bevoegd gezag van de campus Wyldemerck de volgende prestatieafspraken voor de korte termijn. Voor de zomervakantie dienen deze afspraken aantoonbaar te zijn nagekomen.

ONDERWIJS

1. Voor alle Iwoo- of LGF-geïndiceerde deelnemers beschikt de campus over een wettelijk verplicht handlingsplan. De handlingsplannen voldoen aan de daaraan te stellen kwaliteitseisen voor een doel- en handlingsgerichte aanpak.
2. Voor alle deelnemers beschikt de campus over complete en overzichtelijke dossiers.
3. De campus gebruikt voor alle vakken die de deelnemers volgen (methode-onafhankelijke) toetsen, waarvan de resultaten overzichtelijk in de dossiers worden opgenomen.
4. Voor alle deelnemers verantwoordt de campus zich aangaande het (gevolgde en nog te volgen) curriculum. Dit geschiedt in termen van vakinhouden alsmede in termen van geprogrammeerde en gerealiseerde onderwijstijd per deelnemer.

JEUGDZORG

Het toezicht op de deelnemers buiten de lessen is minimaal geregeld. Gezien het gegeven dat het hier jongeren met problemen in de sociaal-emotionele en gedragsfeer betreft, ziet de Inspectie Jeugdzorg hierin een risico voor het bieden van een veilig opvoedingsklimaat aan de jongeren. Om dit risico te verkleinen is het van belang dat Wyldemerck op korte termijn een veiligheidsbeleid ontwikkelt. In het toezichtarrangement zijn hierover afspraken gemaakt.

Gezien het gegeven dat jongeren kamers delen en seksuele omgang een item is, vindt de Inspectie Jeugdzorg het ook noodzakelijk dat dit onderwerp bespreekbaar wordt gemaakt en vertaald wordt in richtlijnen voor medewerkers en jongeren.

Daarom dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- Meer toezicht op de leerlingen buiten de lessen: aangegeven wordt hoe met name intern de veiligheid in de units wordt gewaarborgd;
- Aandacht voor het omgaan met incidenten: expliciet wordt aangegeven wat verstaan wordt onder calamiteiten en/of

- incidenten, alsmede op welke wijze moet worden omgegaan met incidenten/calamiteiten;
- Plan van aanpak waarin de instelling aangeeft hoe zij de punten uit het toezichtarrangement wil verbeteren. Hierbij geeft de instelling ook een tijdpad aan.

Het bevoegd gezag en de directie van de campus verantwoordden zich uiterlijk op 8 juli 2009 over de realisatie van de bovengenoemde prestatie-indicatoren. Op grond van deze verantwoording bepalen de inspecties de wijze waarop het toezicht vervolgens wordt vormgegeven.